

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊ MINH SƠN

**DẠY HỌC MỘT SỐ CHỦ ĐỀ TOÁN 9 THCS
THEO ĐỊNH HƯỚNG DẠY HỌC PHÂN HÓA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊ MINH SƠN

**DẠY HỌC MỘT SỐ CHỦ ĐỀ TOÁN 9 THCS
THEO ĐỊNH HƯỚNG DẠY HỌC PHÂN HÓA**

Ngành: Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Toán

Mã số: 8. 14. 01. 11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Thị Hạnh Lâm

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu trong đề tài này là trung thực và chưa công bố trong bất kì công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2020

Tác giả luận văn

Lê Minh sơn

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: **“Dạy học một số chủ đề toán 9 THCS theo định hướng dạy học phân hóa”**, em đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của các cá nhân và tập thể. Em xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Em xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến **TS. Bùi Thị Hạnh Lâm**, người đã tận tình giúp đỡ, chỉ dẫn tận tình em trong suốt quá trình làm luận văn.

Em xin trân trọng cảm ơn các thầy, cô trong Ban giám hiệu, Khoa Toán, Phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho em trong suốt quá trình học tập và làm luận văn.

Em xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các giáo viên tổ toán, học sinh khối 9 trường THCS Đỗ Cận, thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên, đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho em trong suốt quá trình thực nghiệm tại trường.

Cuối cùng em xin cảm ơn gia đình và bạn bè đã động viên, tạo điều kiện cho em về thời gian để em hoàn thành luận án.

Do khả năng và thời gian có hạn, mặc dù đã cố gắng, song luận văn chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót. Em kính mong sự chỉ dẫn và góp ý của quý thầy giáo, cô giáo và các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2020

Tác giả luận văn

Lê Minh Sơn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	1
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	2
5. Giả thuyết khoa học của đề tài.....	2
6. Phương pháp nghiên cứu	2
7. Cấu trúc của luận văn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	4
1.1. Quan niệm về dạy học phân hóa.....	4
1.1.1. Cơ sở khoa học của dạy học phân hóa.....	5
1.2. Đặc trưng của dạy học phân hóa.....	9
1.2.1. Dạy học phân hóa mang tính hệ thống và chủ động.....	9
1.2.2. Dạy học phân hóa là sự kết hợp của các hình thức tổ chức dạy học	10
1.2.3. Dạy học phân hóa phát huy tính tích cực học tập của học sinh.....	10
1.2.4. Dạy học phân hóa cung cấp nhiều cách thức tiếp cận với nội dung, quy trình và đánh giá kết quả học tập của học sinh	11
1.3. Các hình thức dạy học phân hóa.....	11
1.3.1. Dạy học phân hóa trong các giờ học chính khóa.....	11
1.3.2. Dạy học hoạt động ngoại khóa	12
1.3.3. Dạy học bồi dưỡng học sinh giỏi.....	12
1.3.4. Dạy học giúp đỡ học sinh yếu kém.....	12
1.4. Ưu, nhược điểm của dạy học phân hóa.....	13
1.4.1. Ưu điểm	13
1.4.2. Nhược điểm	14

1.5. Các mức độ phân hóa.....	14
1.6. Thực trạng dạy học phân hóa trong dạy học toán 9 THCS.	15
1.6.1. Mục đích khảo sát.....	15
1.6.2. Đối tượng khảo sát.....	15
1.6.3. Phương pháp khảo sát.....	15
1.7. Quy trình thực hiện dạy học phân hoá môn Toán ở THCS	18
Kết luận chương 1.....	21
Chương 2: DẠY HỌC MỘT SỐ CHỦ ĐỀ TOÁN 9 THCS THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÂN HÓA.....	22
2.1. Một số biện pháp dạy học phân hóa trong dạy học Toán ở THCS.....	22
2.1.1. Biện pháp 1: Phân hóa từ mục tiêu dạy học	22
2.1.2. Biện pháp 2: Thiết kế nội dung dạy học theo hướng phân hóa	27
2.1.3. Biện pháp 3: Đánh giá kết quả học tập của học sinh theo hướng phân hóa	31
2.2. Thiết kế một số chủ đề dạy học Toán 9 theo quan điểm phân hóa.....	35
2.2.1. Chủ đề 1: “Hệ thức lượng trong tam giác vuông”	35
2.2.2. Chủ đề 2: “Tính chất hai tiếp tuyến cắt nhau”	45
2.2.3. Chủ đề 3: Hệ thức Viét	55
Kết luận chương 2	66
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	67
3.1. Mục đích thực nghiệm sư phạm	67
3.2. Đối tượng thực nghiệm.....	67
3.3. Thời gian thực nghiệm sư phạm	67
3.4. Nội dung thực nghiệm	67
3.5. Cách tiến hành thực nghiệm	67
3.6. Kết quả thực nghiệm sư phạm	68
3.6.1. Các phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm.....	68
3.6.2. Đánh giá kết quả thực nghiệm	68
3.6.2.1. Đánh giá kết quả thực nghiệm về mặt định lượng.....	68
Kết luận chương 3.....	73

KẾT LUẬN	74
KHUYẾN NGHỊ	74
TÀI LIỆU THAM KHẢO	75
PHỤ LỤC	78

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết tắt	Viết đầy đủ
CTDH	Chương trình dạy học
DHPH	Dạy học phân hóa
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
PT	Phương trình
PTBH	Phương trình bậc hai
SGK	Sách giáo khoa
THCS	Trung học cơ sở
Tr	Trang

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Vai trò của DPHP trong DH môn toán ở THCS	15
Bảng 1.2.	Mức độ thường xuyên thực hiện DPHP môn Toán THCS	16
Bảng 1.3.	Hoạt động DH theo hướng DPHP	16
Bảng 1.4.	Những khó khăn khi DPHP môn Toán ở THCS	17
Bảng 2.1:	Các bước tổ chức dạy học bài tập phân hóa trên lớp	47
Bảng 3.1.	Kết quả kiểm tra của HS hai lớp 9C và 9D trường THCS Đỗ Cận ...	68
Bảng 3.2.	Bảng phân phối tần suất	69

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Giáo dục có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của mỗi quốc gia, nó quyết định sự tồn tại và phát triển của mỗi quốc gia đó. Một trong những giải pháp quan trọng để phát triển giáo dục là đẩy mạnh các nghiên cứu khoa học và ứng dụng của các nghiên cứu về khoa học giáo dục vào thực tiễn giáo dục.

DHPH là một trong những quan điểm dạy học cho phép tối đa hóa yếu tố cá nhân cho người học, HS có thể học theo năng lực, hứng thú và sở thích. Về vấn đề này, Tomlinson, Brimijoin và Narvaez (2008) [31] cũng cho rằng “*DHPH là một triết lí dạy học dựa trên tiền đề cho rằng HS học tốt nhất khi GV điều chỉnh quá trình dạy học cho phù hợp với trình độ, sở thích và phong cách học tập của các em*”. Theo các nghiên cứu về DHPH trong và ngoài nước đều khẳng định “*Một nền giáo dục hiệu quả là một nền giáo dục dựa trên nguyên tắc phân hóa*”.

Chương trình giáo dục phổ thông nói chung và chương trình môn Toán 2018 nói riêng đã xây dựng dựa trên quan điểm phân hóa, trong đó việc bảo đảm tính phân hóa cần được quán triệt ở tất cả các cấp học, đảm bảo cá thể hóa người học trên cơ sở đảm bảo đa số HS trên tất cả các vùng miền đáp ứng được yêu cầu của chương trình, đồng thời chú ý tới nhu cầu của HS có nhu cầu đặc biệt (HS có năng khiếu, HS khuyết tật, ...). Vì vậy, việc thiết kế và tổ chức các hoạt động dạy học Toán theo định hướng phân hóa là một trong những yếu tố nhằm đảm bảo việc thực hiện được quan điểm xây dựng và thực hiện chương trình giáo dục phổ thông mới.

Thực tiễn dạy học Toán ở THCS cho thấy, lớp 9 là lớp cuối cấp, mục tiêu sau THCS của các em rất khác nhau, do đó việc dạy học cần hướng đến khả năng của các em nhằm giúp cho các em có thể đạt được mục tiêu sau khi kế thúc cấp học. Hơn nữa, nhiều giáo viên dạy Toán còn thực sự chưa quan tâm nhiều hoặc còn lúng túng và khó khăn trong việc thiết kế và tổ chức các hoạt động dạy học phân hóa hiệu quả.

Từ những lí do trên đề tài được lựa chọn là: “***Dạy học một số chủ đề toán 9 THCS theo định hướng dạy học phân hóa***”.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu về dạy phân hóa, nội dung Toán lớp 9, đề xuất một số biện pháp dạy học phân hóa trong dạy học Toán 9 và thiết kế một số chủ đề dạy học toán 9 THCS theo định hướng dạy học phân hóa.